

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
24-25 листопада 2020 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2020

УДК 370.15+371.302.81+613
С916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”
Протокол № 5 від 26.11.2020*

Башавець Н. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського; заступник – голови оргкомітету;

Афтімічук О. Є., доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, республіка Молдова)

Ганчар І. Л., доктор педагогічних наук, професор. Національний університет ОМА;

Севдалев С. В. кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету фізичної культури Гомельського державного університету імені Франциска Скорини, Гомель, Білорусь;

Осіпова І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Долгієр Є. В. кандидат з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Ігнатенко С. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Дроздова К. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали ІV інтернет-конференції.
С916 м. Одеса, 24-25 листопада 2020 р. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. – 130 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Заклад вищої освіти
«Університет Ушинського», 2020

6. Розпорядження КМУ Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року № 1320-р від 9 грудня 2015 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248719473>

7. Ткачук О. Г. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх лікарів в освітньому процесі з фізичного виховання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Ін-т вищої освіти НАПН України, Київ, 2019. 274 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З НАСЕЛЕННЯМ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ

Іванчук Д. О.

Олімпійський коледж імені Івана Піддубного, Україна

Анотація. Проведено аналіз нормативних документів (Закон України «Про фізичну культуру і спорт», «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту» і «Цільова комплексна програма «Фізичне виховання - здоров'я нації», Укази президента України «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація») та наукової літератури щодо проблеми організації фізкультурно-оздоровчої діяльності з населенням за місцем проживання. Проаналізовано проблему ефективності забезпечення фізкультурно-оздоровчої діяльності та підвищення рівня здоров'я підростаючого покоління і населення в цілому. Для досягнення мети і вирішення поставленого завдання дослідження використано методи аналізу, синтезу, порівняння, систематизації та узагальнення. Розкрито особливості організаційної діяльності в організації фізкультурно-оздоровчої роботи з населенням за місцем проживання і відпочинку громадян. Визначено, що недостатньо уваги приділяється організації фізкультурно-оздоровчої діяльності людям, які проживають у гуртожитках, особам літнього віку, інвалідам та «важким» підлітками.

Актуальність. Збереження здоров'я нації, на сьогодні є об'єктивною необхідністю. Нині фізкультурно-оздоровча і спортивно-масова робота з населенням в нашій країні зазнає ряд структурних і організаційних перетворень. Існує декілька об'єктивних передумов, через які науковці ведуть пошук нових напрямів, нових комбінованих форм і методів організації і проведення фізкультурної роботи з різними контингентами населення. Відчувається гостра необхідність у розробці сучасної структурно-функціональної моделі організації занять фізичними вправами для людей різного віку за місцем проживання, яка дозволила б добитися бажаної мети з найменшими тимчасовими витратами. Рішення сукупності вищезазначених проблем дозволить розширити наукові уявлення про фізкультурно-оздоровчу

діяльність з населенням за місцем проживання у сучасних соціально-економічних умовах.

Виклад основного матеріалу. Фізична культура і спорт мають бути доступні усім громадянам, і стати невід'ємною частиною їх життя. Державна політика в сфері фізичної культури і спорту спрямована, передусім, на зміцнення здоров'я нації, фізичний розвиток, підвищення творчого довголіття і продовження життя кожного громадянина країни. Про це свідчать такі нормативні документи як: Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [1], «Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту» [7] і «Цільова комплексна програма «Фізичне виховання - здоров'я нації» [4], Укази президента України «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація») [6], спрямовані передусім, на використання засобів фізичної культури і спорту в інтересах особи і суспільства, в першу чергу дітей і молоді, на організацію занять фізичною культурою і масовим спортом у державній системі виховання і освіти.

Слід звернути увагу, що необхідність функціонування фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання громадян в нашій країні закріплена в Статті 27 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» в якій зазначено, що [1]: «...забезпечення умов для фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання громадян покладається на місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування і здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів. З цією метою місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть створювати центри фізичного здоров'я населення, організовувати будівництво спортивних споруд та співпрацювати з відповідними громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості та іншими закладами фізичної культури і спорту».

Безпосереднє керівництво фізкультурно-оздоровчою діяльністю здійснює Міністерство молоді та спорту України при спільних управлінських діях з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством освіти, Міністерством житлово-комунального господарства і Міністерством культури. Відповідно до постанов, Мінмолодьспортом здійснюється методичне керівництво фізкультурно-оздоровчою роботою з населенням за місцем проживання. Для становлення і вдосконалення цієї роботи розробляються нормативні акти, положення, які регламентують і сприяють організації фізкультурно-оздоровчої роботи з населенням за місцем проживання. Зокрема: типові положення про центр фізкультурно-оздоровчої роботи з населенням за місцем проживання; порядок надання платних фізкультурно-оздоровчих послуг населенню; порядок надання дітям з незаможних сімей, інвалідам, пенсіонерам фізкультурно-оздоровчих послуг з їх частковою оплатою або безкоштовно; положення про фізкультурно-оздоровчі групи, секції, клуби по спортивних інтересах, школах здоров'я; положення про атестацію фахівців, організуючих фізкультурно-оздоровчу роботу з населенням за місцем проживання.

Використовуючи досвід науковців Л. Кривцун-Левшина, В. Кривцун [2], О.Ткачук [5] дійшли висновку, що метою фізкультурно-оздоровчої діяльності

за місцем проживання громадян є масове залучення населення в організовані і самостійні форми занять руховою активністю фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості. Відповідно, завданнями є [5]: розвиток мережі фізкультурно-оздоровчих і спортивних клубів за інтересами, консультативних центрів для тих хто займається фізичними вправами; сприяння зміцненню і розвитку фізкультурно-спортивної бази, збільшення обсягу фізкультурно-оздоровчих послуг; розвиток ефективної пропаганди здорового способу життя.

Проблема підвищення рівня здоров'я підростаючого покоління і населення в цілому залежить від наявної спортивної бази, кількості засобів, що виділяються на ці цілі. Усіма зацікавленими організаціями ведеться пошук оптимальних форм, методів і засобів фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи.

Для підвищення ефективності роботи у цьому напрямку фізкультурних організацій усіх рівнів випущено три збірки нормативних і методичних матеріалів, проведено чотири національних семінарів і регіональна конференція. Розроблений перелік і рекомендації з проведення спортивних змагань, фізкультурно-оздоровчих заходів з різними віковими групами населення за місцем проживання.

У ряді міст України активізувалася фізкультурно-оздоровча і спортивна робота у студентських і робочих гуртожитках, проводяться спартакіади, виділяються приміщення для занять, обладналися спортивні майданчики.

Система масової фізкультурно-оздоровчої роботи передбачає проведення різних спортивно-масових змагань, свят, турнірів тощо. Вони є оглядом роботи трудових колективів фізкультури, навчальних закладів, усієї «спортивної вертикалі», основу якої складають обласні, міські управління, районні відділи з фізичної культури, спорту і туризму виконкомів.

У районах і містах країни щорічно проводяться більше 9 тисяч спортивних заходів, учасниками яких стають 1,5 млн. громадян різних вікових категорій.

Разом з позитивними змінами в організації фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи з населенням за місцем проживання є і проблеми, що вимагають подальшого вивчення і визначення шляхів їх рішення, ефективного використання резервів.

Через відсутність фінансування житлові організації, відділи з фізичної культури та спорту не змогли на місцях забезпечити інвентарем і устаткуванням фізкультурно-оздоровчі об'єкти, спортивні споруди згідно з діючими нормативами. Не скрізь вдалося забезпечити проведення ремонту та збереження у належному санітарно-технічному стані спортивних майданчиків і пристосованих приміщень. Не став правилом напрям студентів факультетів фізичного виховання педагогічних навчальних закладів для проходження педагогічної практики у центри фізкультурно-оздоровчої роботи за місцем проживання.

Аналіз наукової літератури свідчить, що недостатньо уваги приділяється організації фізкультурно-оздоровчої роботи з тими, хто проживають у гуртожитках, особами літнього віку, інвалідами і «важкими» підлітками.

У роботі спортивних секцій спостерігається тенденція заміни безкоштовних фізкультурно-оздоровчих послуг платними. При наданні платних послуг не скрізь надаються пільги дітям з багатодітних, незаможних і неповних сімей, особам літнього віку та інвалідам.

Недостатньо використовується спортивна база навчальних закладів для проведення позакласної роботи і занять у вихідні дні з населенням, яке проживає у довколишніх мікрорайонах.

Вимагається значно розширити агітаційно-пропагандистську роботу з популяризації здорового способу життя і провідної ролі у цьому фізичної культури.

Залежно від структури управління фізкультурно-оздоровчою роботою з населенням за місцем проживання, житлово-експлуатаційні організації повинні перераховувати 3-процентні відрахування від експлуатаційних прибутків фізкультурно-спортивним організаціям або повинні самі використовувати ці кошти для проведення роботи за місцем проживання. Але на практиці все навпаки.

Представлений аналіз фізичного виховання населення, організації масової фізкультурно-оздоровчої і спортивної роботи дозволив дійти висновку, що одними з сучасних форм фізкультурно-оздоровчої діяльності та оздоровчо-рекреаційної фізичної культури є фітнес- і шейпінг-центри, центри аеробіки та ін., які організуються за територіальним і відомчим принципом, функціонують на комерційній основі.

Література

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-ХІІ в редакції від 01.01.2016р. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.

2. Кривцун-Левшина Л. Н., Кривцун В. П. Организация и методика физкультурно- оздоровительной работы: пособие для студентов, обучающихся по спец. 1-03 02 01 "Физическая культура". Витебск : ВГУ имени П. М. Машерова, 2018. 353с.

3. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання / Методики фізичного виховання різних груп населення) Підручник. Київ: Олімпійська література, 2012. Т.2. 392 с.

4. Розпорядження КМУ Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року № 1320-р від 9 грудня 2015 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248719473>

5. Ткачук О. Г. Організація і методика оздоровчої фізичної культури. навч.-метод. посіб. для самостійної підготовки фахівців галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальність 017 «Фізична культура і спорт». Київ. Олімпійський коледж ім. Івана Піддубного, 2019 – 95 С.

6. Указ президента України № 42/ 2016 Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». 2016. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>.

7. Указ президента України №1148 «Про Національну доктрину розвитку фізичної культури і спорту», зі змінами та доповненнями від 20.11.2005.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Шукатка О. В.

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна

У статті актуалізовано питання формування здоров'язберігаючої компетентності студентів, опанування якою необхідне як для здобуття вищої освіти, так і для успішної майбутньої професійної діяльності.

Зміна освітньої парадигми орієнтує її на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоздатність, мобільність майбутнього фахівця. Зміни, що відбуваються в галузі визначення цілей освіти, співвідносні з глобальним завданням забезпечення входження людини в соціальний світ, її продуктивну адаптацію у цьому світі, обумовлюють необхідність постановки питання забезпечення освітою більш повного, особистісно і соціально інтегрованого результату.

В якості загального визначення такого інтегрального соціально-особистісно-поведінкового феномену, як результату освіти в сукупності мотиваційно-ціннісних, когнітивних складових і виступило поняття «компетенція/компетентність». Саме це означало формування нової парадигми освіти.

У «Стратегії модернізації змісту загальної освіти» зазначено, що компетентність є «ключовим, своєрідним «вузловим» поняттям, оскільки воно, по-перше, поєднує інтелектуальний і навичковий складники освіти; по-друге, в понятті компетентності закладено ідеологію інтерпретації змісту освіти «від результату»; по-третє, ключова компетентність є інтегративною за природою, оскільки вона містить низку однорідних чи близьких умінь і знань, що належать до широких сфер культури та діяльності» [5].

Нове покоління галузевих стандартів вищої освіти, базоване на засадах компетентнісного підходу, дає загальні вимоги до властивостей і якостей випускників вищого навчального закладу як професійних особистостей у вигляді переліків компетенцій щодо вирішення певних проблем і задач соціальної діяльності, інструментальних, загальнонаукових і професійних компетенцій та системи умінь, що забезпечують наявність цих компетенцій [4].

На думку І. Боднарук, компетентність як характеристика професіонала, зазвичай використовується у словосполученні «професійна компетентність», яка як новий орієнтуючий вектор сучасної парадигми освіти щодо підготовки майбутніх фахівців має забезпечувати переосмислення досвіду їх підготовки, враховувати такі принципово нові підходи до її обґрунтування: